

Codziennie rano od pięciu lat ze swej rodzinnej wioski Sławniów zmierzam w kierunku niedalekiej Pilicy. Wiąże się to z moją nauką, gdyż obecnie jestem uczennicą Zespołu Szkół w Pilicy. Z przykrością stwierdzam, że niewielu Polaków poprawnie wskazałoby miasto Pilicę na mapie geograficznej Polski. Chcąc przybliżyć jego położenie, mogę napisać, że leży ono w województwie śląskim, powiecie zawierciańskim, w samym centrum jednej z najpiękniejszych krain geograficznych Polski – Wyżyny Krakowsko - Częstochowskiej. Z pewnością Pilica jest inna niż większość miast śląskich, w których dominuje krajobraz wielkoprzemysłowy. Miasta te są szare i przygnębiają człowieka. Pilica wręcz przeciwnie, jest barwna i swoim urokiem oczaruje każdego, kto tylko zawita do jej bram.

Pilica to miasto powstałe na prawie magdeburskim w 1393 roku. Do dziś zachował się średniowieczny układ miasta z czworokątnym rynkiem i szachownicowym układem ulic. Prawa miejskie zostały odebrane przez władze carskie w 1869 roku, za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym. Pilica „na nowo” stała się miastem w roku 1994 - wtedy właśnie odzyskała prawa miejskie. Warto wspomnieć, że wielu znanych Polaków zapisało się w historii miasta. Najślynniejszą Piliczanką była Elżbieta córka Jadwigi i Ottona z Pilicy. Elżbieta została czwartą żoną Jagiełły, jedyną Polką koronowaną na królową Polski. Jej matka była matką chrzestną swego przyszłego zięcia, czyli króla Władysława Jagiełły.

W Pilicy, jak w wielu innych polskich miasteczkach, przed wybuchem II wojny światowej mieszkało bardzo dużo osób wyznania mojżeszowego. Najstarsze dane dotyczące ludności żydowskiej w miasteczku pochodzą z roku 1581. Wówczas to bp krakowski Piotr Myszkowski, w imieniu kleru w Pilicy, oskarżył Żydów przed sądem królewskim w Krakowie o nabycie i zniszczenie Najświętszej Hostii. Groziła za to kara 15000 grzywien. Od zarzutu zostali przed sądem uwolnieni. W roku 1791 Pilicę zamieszkiwało 268 Żydów, 1012 Polaków, trzydzieści lat później w miasteczku było już 1.278 Żydów, Polaków tylko o szesnastu więcej. W roku wybuchu II wojny światowej osób wyznania mojżeszowego było 1.763 a chrześcijan 1.285. Żydów było tak dużo, że z pewnością współtworzyli historię miasta. Wiele domów na rynku oraz przylegających do niego ulicach zbudowali Żydzi.

Ludność pochodzenia żydowskiego podzieliła straszny los milionów swoich współbraci i została wymordowana przez hitlerowców. Od II wojny światowej, aż po dzień dzisiejszy w Pilicy nie mieszkają już Żydzi,

praktycznie niemożliwe jest ustalenie, ilu z nich przeżyło wojnę. Jediną istotną pamiątką po ich pobycie w Pilicy jest zachowany do dziś cmentarz żydowski oraz wspomnienia starych ludzi. Niestety, wspomnienia te są najczęściej bardzo powierzchowne. Wyłania się z nich stereotyp Żyda handlarza, wyzyskującego na wszelkie sposoby okolicznych Polaków. Zaskakujące jest to, iż niemal nikt nie pamięta nazwisk pilickich Żydów. Zapamiętane zostały co najwyżej imiona, czasami przydomki. Świadczy to o tym, że obydwie społeczności żyły w pewnej izolacji, ich kontakty nie były zbyt bliskie, funkcjonowały w jednym mieście, ale jednak osobno.

W związku z tym, pisząc niniejszą pracę, nie bardzo mogłam wykorzystać relacje ustne. Nie chciałam również powielać drogi moich poprzedników, którzy pisząc o pilickich Żydach, oparli się na dostępnych opracowaniach. Postanowiłam więc, korzystając z uprzejmości pracowników Urzędu Stanu Cywilnego w Pilicy, oprzeć swoją pracę na dostępnych dokumentach. Są to akty urodzenia, zgonów oraz ślubów ludności wyznania mojżeszowego, które szczęśliwym zbiegiem okoliczności zachowały się w miejscowym archiwum. Wykorzystałam jedynie część tych dokumentów, skupiając swoją uwagę na aktach urodzeń, z lat 1937 – 1942. Wykorzystanie całości dokumentacji wymagałoby wielu miesięcy pracy. Moim celem stało się przeanalizowanie struktury zatrudnienia. Sprawdzenie, czy wspomniany wyżej stereotyp Żyda – handlarza jest prawdziwy. Jakby przy okazji, chciałam wydobyć z zapomnienia imiona i nazwiska mieszkańców Pilicy i okolic pochodzenia żydowskiego. Kilka dni spędzonych nad dokumentami było dla mnie dużym przeżyciem. Zdawałam sobie sprawę, że niemal wszystkie osoby wspomniane w aktach już nie żyją. A przecież, zwłaszcza dzieci wtedy urodzone, mogłyby być dzisiaj naszymi sąsiadami.

Jak wspomniałam we wstępie, w czasie zbierania informacji dotarłam do ksiąg dotyczących ludności żydowskiej, które po dzień dzisiejszy znajdują się w Urzędzie Miasta i Gminy Pilica. Księgi te obejmują: księgi urodzeń osób wyznania mojżeszowego, księgi zgonów a także księgi małżeństw. Celem mojej pracy jest przedstawienie, czym zajmowali się Żydzi, którzy kiedyś mieszkali w Pilicy. Dlatego właśnie zajęłam się badaniem tylko ksiąg urodzeń. Jedynie w tych księgach znajdują się informacje dotyczące zawodu wykonywanego przez ojca zgłaszanego dziecka. Każdy obywatel, w tym również pochodzenia żydowskiego, mieszkający w osadzie Pilica, gdy na świat przychodziło jego dziecko miał obowiązek zawiadomić o tym władze gminne.

W praktyce podejście do tego obowiązku było dość luźne. Nie zawsze Żydzi zgłaszali swoje potomstwo zaraz po narodzinach. Często w księgach pojawiają się przypadki, że dziecko, a dokładniej już wtedy osoba dorosła, zostawała zgłoszona nawet po kilkudziesięciu latach (zgłoszenie nr 1 z 1937 r. nastąpiło po 27 latach).

Zgłoszenie dziecka polegało na tym, że osoba zgłaszająca głównie ojciec, matka lub ktoś z rodziny, przychodził do gminy w towarzystwie dwóch świadków. Tam urzędnik spisywał akt urodzenia, w którym zawarte były następujące dane: imię i nazwisko osoby zgłaszającej, jej wiek, zawód, imiona i nazwiska świadków. Następnie zgłaszający stwierdzał, gdzie urodziło się dziecko, podawał rok, miesiąc, dzień, oraz godzinę narodzin. Następnie padało stwierdzenie, że dziecko przyszło na świat z jego małżonki, podawał imię i dom, z którego kobieta pochodziła. Później dziecku zostawało nadane imię bądź imiona. Na końcu ojciec, świadkowie oraz urzędnik, który przyjmował zgłoszenie, podpisywali się pod aktem urodzenia. Gdy ojciec był tzw. niepiśmienny, nie składał podpisu.

W swojej pracy zawarłam dane z 359 takich aktów urodzenia, obejmują one lata od 5.01.1937 do 27.07.1942. Jak już wspomniałam, nie tylko ojciec mógł zgłosić swoje dziecko. W przypadku gdy już nie żył, jego małżonka dokonywała tego obowiązku (zgłoszenie nr 56 z 1937r.), wtedy był podawany jej zawód. Gdy kobieta zgłaszająca podawała, że ojciec dziecka jest nieznany (zgłoszenie nr 65 z 1937r.), również zapisywano jej zawód (o ile go miała).

Od narodzin do zgłoszenia dziecka mogło minąć wiele lat, więc pojawiają się przypadki, kiedy to oboje rodzice już nie żyją. Wówczas ktoś z najbliższej rodziny dopełniał obowiązków, mógł to być: brat(zgłoszenie nr 1 z 1937r.), siostra(zgłoszenie nr 38 z 1939r.), ciotka(zgłoszenie nr 31 z 1937r.), kuzyn(zgłoszenie nr 8 z 1939r.), kuzynka(zgłoszenie nr 34 z 1938r.), szwagier (zgłoszenie nr 44 z 19440r.). Zgłaszali daną osobę i wtedy to ich zawód był podawany w akcie urodzenia.

Zdarzają się również przypadki, kiedy osoba zgłaszająca zgłasza więcej niż jedno dziecko np. zgłoszenie nr 11, nr 12, nr 13 z 1939 r. (wtedy ojciec zgłosił aż troję dzieci) lub przypadki bliźniąt (zgłoszenie nr 7 i nr 8). Dla każdej osoby zgłaszanej sporządzano odrębny akt urodzenia.

W zamieszczonych poniżej tabelach starałam się jak najwierniej odwzorować pisownię imion i nazwisk. Celowo nie poprawiałam również błędów ortograficznych w imionach. Zdaję sobie jednak sprawę, że mogły zdarzyć się pewne zniekształcenia, wynikające z nieczytelności niektórych aktów. Należy przy tym podkreślić, że większość aktów została sporządzona bardzo czytelnym charakterem pisma. Oczywiście nie można zaręczyć, że sami urzędnicy, sporządzając dokumenty, nie uniknęli jakichś przeinaczeń. Możliwe jest również celowe zniekształcenie bądź błędne zapisywanie.

Poniżej zamieszczam tabele z lat 1937 – 1942. Długo zastanawiałam się nad tym, czy zamieszczać je wszystkie w pracy, czy też ograniczyć się np. do jakiegoś określonego roku. Ponieważ jednak moim celem jest m.in. przypomnienie nazwisk mieszkańców Pilicy żydowskiego pochodzenia, zdecydowałam, że umieszczę je w całości.

	Data wpisu	Data urodzenia	Imię dziecka	Imię i nazwisko matki	Imię i nazwisko ojca	Zawód ojca/ osoby zgłaszającej
1.	5.01. 1937	15.11 1910	Josek	Chana z domu Butnik	Abram Berck Trzebiner, brat Mordka Trzebiner	hanldarz
2.	8.01. 1937	28.05 1914	Łaja	Frajda z domu Rusinek	Aron Dublin, brat Aba Dublin	wyrobnik
3.	26.01 1937	1.01. 1933	Toba	Blima z domu Rusinek	Unszer Szerer	wyrobnik
4.	26.01 1937	21.12 1936	Mordechaj Szmuel	Sura Perla z domu Ungier	Josek Macher	handlarz
5.	1.02. 1937	15.12 1907	Rajza Łaja	Uchla z domu Borzykowska	Abram Borzykowski	kupiec
6.	22.02 1937	14.02 1937	Rojza	Estera z domu Butnik	Aron Josef Gutensztajn	kamasznik
7.	26.02 1927	19.04 1937	Moszek Jakow	Maria z domu Fridrich	Pinkus Elias Holcdorf	kamasznik
8.	17.03 1937	10.03 1937	Rajzla	Liba z domu Konopińska	Abram Josek Lauberman	czapnik
9.	30.03 1937	17.06 1930	Marja Łaja	Jacheta z domu Feder	Chaim Josek Spira	rzeźnik
10.	30.03 1937	10.12 1909	Chana	Bajla Rywka z domu Grosnacht	Aba Rusinek	wyrobnica
11.	30.03 1937	5.10. 1929	Izrael Mordechaj	Gitla z domu Feder	Nieznany	wyrobnik
12.	31.03 1937	15.04 1930	Bajgla	Szandla z domu Cieszyńska	Abram Aba Altman	furman
13.	31.03 1937	8.03. 1930	Izaak Michel	Fajgla z domu Butnik	Szmul Altman	rabin

14.	5.04. 1937	10.02 1906	Itla	Symcha Minda z domu Szpirberg	Chana Dawid Szydłowski	rabin
15.	6.04. 1937	30.10 1936	Gołda Frydel	Małka Szajnda z domu Cwajgenbaum	Dawid Gierszt	kupiec
16.	7.04. 1937	18.01 1937	Rywen	Minda Frajda z domu Zylberszfajn	Szlama Łenczner	szewc
17.	8.04. 1937	12.03 1926	Rywka	Chuma z domu Lancman	Jakób Rotbaum	piekarz
18.	9.04. 1937	4.04. 1937	Lew	Jantla Gitla z domu Kowalska	Chil Majer Zytman	kuśmierz
19.	12.04 1937	21.02 1932	Płowica	Krosa z domu Wolnerman	Kalma Berman	handlarz
20.	15.04 1937	21.03 1937	Samuel	Brandla z domu Mutnik	Joel Minski	szofer
21.	31.04 1937	20.04 1937	Lejb	Bajla z domu Szwarcbaum	Chaim Chil Polnykwiat	handlarz
22.	4.05. 1937	18.09 1906	Moszek Aron	Chana z domu Rozenberg	Dawid Grobajzen kuzyn Dawid Naprzykszony	krawiec
23.	5.05. 1937	28.03 1903	Moszek	Mindla Szlamowicz Tuchsznajder	Hercyk Szlamowicz	handlarka
24.	10.05 1927	15.01 1903	Estera	Maja z domu Gold	Wólf Hersz Miemiacher	urzędnik pocztowy
25.	11.05 1937	10.04 1904	Stujwaj Aneta	Necha z domu Dwojra	Chil Majer Gutman	handlarz

26.	12.05 1937	10.09 1904	Gerszon	Mariem z domu Szydłowska	Szaja Icyk Warszawski	handlarz
27.	12.05 1937	10.02 1932	Liba	Mariem z domu Szydłowska	Szaja Icyk Warszawski	handlarz
28.	12.05 1937	3.01. 1932	Mordechaj	Mariem z domu Szydłowska	Szaja Icyk Warszawski	handlarz
29.	14.05 1937	1.12. 1894	Chawa	Chaja Gitla z domu Percyk	Aba Feder	wyrobnik
30.	21.05 .1937	21.12 1913	Certa	Fajgla z domu Minska	Szymon Lejb Szwarcbaum	wyrobnik
31.	31.05 1937	20.03 .1913	Chawa	Gitla z domu Zelingier	Berk Mrówka ciotka Mena Mrówka	handlarka
32.	3.06. 1937	24.03 1937	Idel	Chaja z domu Miodownik	Mendel Donbek	fryzjer
33.	3.06. 1937	7.01. 1927	Chaim Jakób	Mindla z domu Kaner	Gutman Wajnsztok	furman
34.	3.06. 1937	1.04. 1930	Rywka Szajndla	Mindla z domu Kaner	Gutman Wajnsztok	furman
35.	7.06. 1937	26.04 1936	Chana Jacheta	Małka z domu Fajman	Chil Dawid Lenczner	zegarmistrz
36.	7.06 1937	30.05 1937	Beer	Blima z domu Wajnsztok	Moszek Rubin Feder	handlarz
37.	10.06 1937	20.10 1929	Mendla	Gitla z domu Rotenberg	nieznany	wyrobnica
38.	23.06 1937	15.06 1932	Sura	Rajlza z domu Berman	Chaim Mitel Fajman	rzeźnik
39.	23.06 1937	10.06 1906	Ruchla	Brandla z domu Wielgns	Dawid Zauler	wyrobnik
40.	23.04 1937	16.06 1937	Mordechaj Josef	Bajgla z domu Waterman	Jeremiasz Lewenberg	handlarz
41.	28.06 1937	27.08 1936	Mendel	Chana Sura Salomowicz	nieznany	żebraczka
42.	2.07. 1937	14.08 1929	Chaja	Basia Lajchter	nieznany	wyrobnica

43.	5.07. 1937	15.05 1904	Szoel Nuchin	Rachla z domu Minska	Kałma Welgaim	szewc
44.	6.07. 1937	5.04. 1911	Majer	Mendla z domu Kilberg	Chaim Dublin	rzeźnik
45.	9.07. 1937	2.07. 1912	Krajndla	Machla z domu Feder	Rubin Majer Feder	handlarz
46.	13.07 1937	15.03 1908	Idessa	Ruchla z domu Butnik	Wólf Dorfbergier	handlarz
47.	14.07 1937	10.12 1905	Tyszka	Frajda z domu Kaufman	Mordka Lejb Kaufman	wyrobnica
48.	5.08. 1937	10.06 1937	Frajda	Łaja z domu Fajgenblat	Lejbuś Wajnsztok	handlarz
49.	17.08 1937	10.08 1930	Rajza	Frajda Łaja z domu Noworska	Mordka Butnik	krawiec
50.	14.07 1937	20.07. 1930	Chaja	Cyrła z domu Grinbanm	Aba Rusinek	wyrobnik
51.	7.08. 1937	27.01. 1931	Chaja	Mawa z domu Boeensztajn	Jakób Josek Lajchta	gryfiarz
52.	8.09. 1937	30.08. 1937	Nusyn	Ruchla z domu Mutnik	Mendel Miodownik	szewc
53.	8.09. 1937	1.09. 1937	Ruża	Chana z domu Dąbek	Chaim Mutnik	szewc

54.	8.09. 1937	13.08. 1937	Samuel Mirsz	Gitla Małka Ungier	Majer Moszek Blumenfeld	handlarz
55.	10.09 1937	3.09. 1937	Fajda	Maria z domu Bjała	Ajla Kerner	kupiec
56.	8.10. 1937	15.07. 1909	Josek	Estera Paryzek z domu Najman	Nuchin Paryzer	handlarka
57.	11.10 1937	3.10. 1937	Sucher Beer	Rywka z domu Abramowicz	Jochim Feder	handlarz
58.	15.10 1937	15.07. 1918	Hersz Berek	Bajla z domu Sztajn	Hercyk Wajnsztok	krawiec
59.	15.10 1937	20.10. 1901	Brandla	Sura Chana z domu Goldkorn	Mendel Froman	śpiewak
60.	15.10 1937	3.05. 1917	Małka Dwojra	Sura Chana z domu Goldkorn	Mendel Froman	śpiewak
61.	18.10 1937	1.10. 1911	Netla	Chaja Bajgla z domu Kaner	Kiwa Paryzer	handlarz
62.	18.10 1937	1.11. 1913	Brajndla	Chaja Bajgla z domu Kaner	Kiwa Paryzer	handlarz
63.	18.10 1937	1.12. 1909	Szandla	Chaja Bajgla z domu Kaner	Kiwa Paryzer	handlarz
64.	18.10 1937	1.03. 1909	Moszek	Chawa z domu Rajnherc	Boruch Tyfenter	handlarz
65.	19.10 1937	5.01. 1924	Fajgla	Ruchla Szafir Frajdman	nieznany	handlarka

66.	19.10 1937	1.01. 1925	Aba	Ruchla Szafir Frajdman	nieznany	handlarka
67.	20.10 1937	10.08. 1911	Mendel	Rywka z domu Wierbska	Dawid Dombek	muzykant
68.	21.10 1937	10.05. 1891	Chana	Rojza Małka z domu Feder	Abram Moszek Feder, brat Icek Feder	handlarz
69.	21.10 1937	15.03. 1920	Estera Chinla	Chana z domu Feder	Josek Habct	handlarz
70.	21.10 1937	10.05. 1890	Frymeta	Chana z domu Sroka	Bendyt Paliwoda	wyrobnik
71.	21.10 1937	15.04. 1920	Szloma Manes	Estera Chana Luks	nieznany	wyrobnica
72.	22.10 1937	5.03. 1893	Herszlik	Bajla Rojza z domu Szpirc	Lejzor Wolnerman	szewc
73.	22.10 1937	20.05. 1883	Moszka	Gitla z domu Wajngarten	Sycha Kac	handlarz
74.	22.10. 1937	15. 10 1919	Aron Szmul	Frajda z domu Najgieburen Frydrych	Abram Najgieburen	handlarka
75.	25.10. 1937	5.06. 1922	Sura Rachla	Perla z domu Feder	Jochim Zegelman	szewc
76.	25.10. 1937	10.10. 1926	Rajzla	Perla z domu Feder	Jochim Zegelman	szewc
77.	26.10. 1937	15.03. 1914	Kalma	Sura Feder z domu Feder	Icka Majer Feder	wyrobnica

78.	28.10. 1937	25.07. 1909	Udla	Bajgla Szpigelman z domu Zylberszac	Lejbuś Szpirgelman	kupcowa
79.	28.10. 1937	10.10 1870	Mariem	Małka z domu Zylbersztajn	Izrael Szterenberg	handlarz
80.	28.10. 1937	25.05. 1905	Basia	Mendla Wajngarten z domu Winer	Jentla Wajngarten	wyrobnica
81.	28.10. 1937	15.05. 1921	Szmul	Frajda z domu Żarnowiecka	Chaim Kac	handlarz
82.	2.11. 1937	1.12. 1912	Gołda	Ruchla z domu Borzykowska	Abram Borzykowski	handlarz
83.	2.11. 1937	10.09. 1915	Abram Mendla	Ruchla z domu Borzykowska	Abram Borzykowski	handlarz
84.	8.11. 1937	10.10. 1910	Frajda	Bajgla Szybel z domu Burmhercyk	Wólf Szybelt	piekarka
85.	8.11. 1937	10.06. 1914	Małka	Itla Libermensz z domu Frenk	Aba Libermensz	handlarka
86.	9.11. 1937	21.07. 1887	Chana Sura	Gitla z domu Rotenberg	Borych Zalman	wyrobnik

87.	10.11 1937	21.07. 1887	Moszek	Maria z domu Kranze	Jakób Melcer, kuzyn Mojżesz Melcer	lekarz dentysta
88.	10.11 1937	25.10. 1937	Szajndla Idesa	Fajgla Blima z domu Butnik	Szmul Zegelman	szewc
89.	12.11 1937	30.09. 1928	Ruchla Łaja	Merszła z domu Rusinek	Hery Zegelman	wyrobnik
90.	20.11 1937	15.05. 1930	Hersz Estera	Merszła z domu Rusinek	Hery Zegelman	wyrobnik
91.	20.11 1937	1.01. 1932	Blunia	Merszła z domu Rusinek	Hery Zegelman	wyrobnik
92.	20.11 1937	10.11. 1933	Rywen	Merszła z domu Rusinek	Hery Zegelman	wyrobnik
93.	17.11 1937	10.11. 1937	Efraim Fiszel	Chana z domu Prywes	Majer Goldkorn	przemysłowie c
94.	17.11 1937	20.03. 1891	Icek Szlama	Estera Perla z domu Tatarka	Mordka Kopel Bekin	handlarz
95.	19.11 1937	10.04. 1914	Cudek	Frymeta z domu Goldner	Abram Judka Butnik	rzeźnik

96.	22.11 1937	1.04. 1912	Mdla	Estera Łaja z domu Rajnsztap	Sender Pilcer	handlarz
97.	25.11 1937	2.10. 1935	Toba	Pesa z domu Szwarc	Dawid Szwarc	kupiec
98.	1.12. 1937	2.10. 1937	Rywka	Chana Sura z domu Wajnsztok	Kiel Milel Rotsztajn	handlarz
99.	3.12. 1937	1.05. 1910	Rywka	Bajgla Chana z domu Rajcher	Abram Moszek Rusinek	rzeźnik
100	10.12 1937	30.11. 1907	Fajgla	Frymeta z domu Sztorman	Gutman Libermensz	wyrobnik
101	10.12 1937	1.12. 1904	Aigla	Frymeta z domu Sztorman	Gutman Libermensz	wyrobnik
102	10.12 1937	31.12. 1910	Brandla	Frymeta z domu Sztorman	Gutman Libermensz	wyrobnik
103	15.12 1937	10.01. 1931	Sura Rywka	Gitla z domu Grynsztajn	Sachie Lejbuś Grinsztajn	handlarz
104	15.12 1937	1.03. 1934	Icek Mordechaj	Gitla z domu Grynsztajn	Sachie Lejbuś Grinsztajn	handlarz
105	15.12 1937	10.12. 1936	Moszek	Gitla z domu Grynsztajn	Sachie Lejbuś Grinsztajn	handlarz
106	20.12 1937	15.10. 1910	Idesa	Cyla Pesla z domu Revy	Jochyn Dawid Paryzer	handlarz
107	20.12. 1937	25.03. 1914	Jakób	Cyla Pesla z domu Revy	Jochyn Dawid Paryzer	handlarz
108	20.12. 1937	10.02. 1917	Bajla	Cyla Pesla z domu Revy	Jochyn Dawid Paryzer	handlarz

109	20.12. 1937	20.11. 1920	Bajgla	Cyla Pesla z domu Revy	Jochyn Dawid Paryzer	handlarz
110	20.12. 1937	5.05. 1922	Jacheta	Cyla Pesla z domu Revy	Jochyn Dawid Paryzer	handlarz

1.	10.01. 1938	3.01. 1938	Chaim	Sura Ruchla z domu Fajman	Pikus Wajnsztok	gryfiarz
2.	11.01. 1938	10.06. 1919	Aba	Chaja z domu Szerer	Moszek Rusinek	wyrobnik
3.	11.01. 1938	4.01. 1938	Josef	Gołda z domu Mekler	Moszek Luzer Paleński	handlarz
4.	13.01. 1938	10.05. 1883	Rajzla	Chaja Perla z domu Rozenblaum	Lejzorg Zegelman, kuzyn Kuna Szpicoj	szewc
5.	17.01. 1938	10.01. 1938	Szlema Fiszel	Rywka Łaja z domu Bankier	Jakób Cwajgenbaum	handlarz
6.	20.01. 1938	2.11. 1938	Mindzia	Chana z domu Rusinek	Aba Berliński	handlarz
7.	26.01. 1938	10.01. 1938	Miriam Lea	Jacheta z domu Wajndlik	Jakób Pikus Przyrowski	handlarz
8.	28.01. 1938	10.05. 1897	Cyrla	Sura z domu Wilman	Moszek Jakób Frydrych, kuzyn Dawid Frydrych	wyrobnik
9.	28.01. 1938	24.01. 1938	Mendel	Rajza Łaja z domu Borzykowska	Fiszel Hochcajt	handlarz
10.	31.01. 1938	20.06. 1913	Chaja Bajgla	Frajda z domu Zegelman	Chemia Arja Zegelman	piekarz

11.	31.01. 1938	1.10. 1937	Sura Jacheta	Minda z domu Jakubowicz	Pikus Eliasz Rajzner	handlarz
12.	31.01. 1938	6.01. 1938	Jakow Szloma	Chaja z domu Jakobowicz	Abram Mordka Fridrich	furman

13.	3.02. 1938	18.11. 1937	Abram Icchok	Mindla z domu Sztybel	Szmul Zelik Sztybel	piekarz
14.	3.02. 1938	3.01. 1937	Rywka	Raja z domu Szerer	Zelman Goldszmidt	szewc
15.	7.02. 1938	1.01. 1938	Rojza Mariem	Rywka Łaja z domu Fridman	Icek Trzebiner	handlarz
16.	8.02. 1938	29.08. 1937	Spandla	Maria z domu Lederman	Mordka Aron Naprzykszony	krawiec
17.	10.02. 1938	1.11. 1936	Miriem	Cerla Perla z domu Goldberd	Załma Klajnberd	wyrobnik
18.	10.02. 1938	1.01. 1938	Basia Fajda	Cerla Perla z domu Goldberd	Załma Klajnberd	wyrobnik
19.	10.02. 1938	24.12. 1938	Wólf	Rajza z domu Wierbska	Szmul Berman	wyrobnik
20.	15.02. 1938	3.05. 1917	Mordka	Estera z domu Miodownik	Alter Lewkowicz	wyrobnik
21.	15.02. 1938	13.12. 1937	Gier	Bluma z domu Frydrich	Szmul Iser Szulzyn	piekarz
22.	18.02. 1938	13.12. 1937	Herszel	Toba Holcdorf z domu Tymberg	Moszek Holcdorf	wyrobnica
23.	25.02. 1938	3.10. 1937	Icek	Chuna z domu Feder	Herszlik Knobler	handlarz

24.	7.03. 1938	3.10. 1937	Abram	Jacheta z domu Rozenfeld	Jopsek Rozenfeld	handlarz
25	7.03. 1938	10.11. 1917	Rjdla	Jacheta z domu Szerer	nieznany	wyrobница
26	15.03. 1938	10.12. 1930	Szmul	Taba z domu Nowarska	Abram Rusinek	handlarz
27	15.03. 1938	25.07. 1933	Kaja	Taba z domu Nowarska	Abram Rusinek	handlarz
28	25.03. 1938	10.08. 1931	Fajgla	Chaja z domu Goldszmid	Pikus Hochcajt	handlarz
29	4.04. 1938	1.05. 1880	Sura	Rajza z domu Feder	Abram Moszek Feder	handlarz
30	5.04. 1938	16.03. 1938	Szmul	Blima z domu Szybel	Jankiel Szerer	handlarz
31	13.04. 1938	6.04. 1938	Chana Rajzla	Małka z domu Cwajgenbaum	Dawid Gierszt	handlarz
32	5.04. 1938	15.07. 1921	Menoch	Estera z domu Monowicz	Lejbuś Szerer	handlarz
33	14.04. 1938	1.12. 1918	Azriel	Ruchla z domu Brandwajnd ler	Mendel Getrajndler	wyrobnik
34	14.04. 1938	18.05. 1924	Wólf	Ruchla z domu Brandwajnd ler	Mendel Getrajndler	wyrobnik
35	14.04. 1938	25.05. 1926	Fajga	Ruchla z domu Brandwajnd ler	Mendel Getrajndler	wyrobnik
36	14.04. 1938	1.11. 1930	Lejbuś	Ruchla z domu Brandwajnd ler	Mendel Getrajndler	wyrobnik

37	14.04. 1938	5.12. 1931	Szajndla	Ruchla z domu Brandwajndler	Mendel Getrajndler	wyrobnik
38	15.04. 1938	25.03. 1888	Chmul	Bajla z domu Sznajderman	Tobiasz Lejzorg Konopinski	wyrobnik
39	20.04. 1938	31.12. 1901	Hndesa	Chawa z domu Moryn	Lejbuś Szpierrez	wyrobница
40	26.04. 1938	19.04. 1938	Szaja Lejb	Sura Rywka z domu Borzykowska	Herszlik Wajngarten	handlarz
41	29.04. 1938	3.04. 1938	Chana Mendel	Rajza z domu Szerer	Pikus Unger	kamasznik
42	10.05. 1938	13.03. 1918	Estera	Fajgla z domu Rajchter	Abram Moszek	rzeźnik
43	11.05. 1938	10.05. 1884	Herszlik	Minda z domu Frydlan	Szlema Waserman	wyrobnik
44	16.05. 1938	15.07. 1908	Udla	Chenka z domu Merc	Lejbuś Wajntraub	handlarz
45	20.05. 1938	10.09. 1937	Chaim Beer	Ruchla z domu Rojzenberd	Josek Mordka Trzebiner	handlarz
46	30.05. 1938	20.07. 1931	Pesla	Rywka z domu Holcdorf	Moszek Klapfer	wyrobnik
47	7.06. 1938	4.04. 1938	Sura	Szajndla z domu Butnik	Dawid Moszek Grobajzer	krawiec
48	17.06. 1938	6.05. 1937	Szmul	Chana Itla z domu Zguberman	Luzer Cymerman	krawiec
49	21.06. 1938	14.06. 1938	Fradla	Estera Ruchla z domu Cwajgenbaum	Izrael Chil Ejzenberg	handlarz

50	1.07. 1938	10.07. 1908	Chana	Kajla z domu Dublin	Kałma Nowatorski, brat Ajla Nowatorski	handlarz
51	10.07. 1938	4.01. 1911	Wita Ałta	Frajda Ruchla z domu Konicpolska	Moszek Wajngarten	handlarz
52	11.07. 1938	3.07. 1913	Chana Rywka	Małka Zysfeld	Sandel Jurysta	handlarz
53	13.07. 1938	15.02. 1913	Chana Rywka	Machla z domu Feder	Rubin Majer Feder	handlarz
54	15.07. 1938	15.05. 1905	Estera Maria	Sura z domu Woroman	Boruch Kreps,kuzyn Moszek Kreps	muzykant
55	18.07. 1938	10.10. 1883	Lejbuś	Nucha z domu Rozenberg	Michela Feldberg,szwagier Moszek Pergerycht	handlarz
56	20.07. 1938	1.11. 1912	Abram Mordka	Rywka z domu Zegielman	Dawid Zegielman	szewc
57	20.07. 1938	25.08. 1917	Dwojra	Rywka z domu Zegielman	Dawid Zegielman	szewc
58	20.07. 1938	1.08. 1919	Rachla	Rywka z domu Zegielman	Dawid Zegielman	szewc
59	21.07. 1938	4.10. 1937	Szlama Michel	Chana z domu Zygelman	Hercyk Wajnsztok	krawiec

60	28.07. 1938	10.10. 1912	Chana	Pesla z domu Gryzgryn	Zysman Cholcdorf	szewc
61	2.08. 1938	7.07. 1911	Pinkus	Rywka z domu Rajzner	Icka Michel Feder	handlarz
62	2.08. 1938	10.06. 1913	Rywen Majer	Rywka z domu Rajzner	Icka Michel Feder	handlarz
63	2.08. 1938	15.11. 1931	Sura	Chana z domu Frandenrajch	Moszek Lazyngier	szewc
64	9.08. 1938	12.11. 1932	Aron Josef	Frymenta Chana z domu Uberbaum	Bencjam Uberbaum	handlarz
65	17.08. 1938	10.03. 1930	Berek	Małka z domu Wajnryb	Izrael Frajfeld	wyrobnica
66	5.09. 1938	25.08. 1931	Sura Jacheta	Bajgla z domu Butnik	Szmul Altman	furman
67	13.09. 1938	10.06. 1938	Szpring Chana	Chaja z domu Fridman	Josek Trzebiner	handlarz
68	20.09. 1938	1.08. 1931	Sura	Ruchla z domu Naprzykszona	Herszlik Trzebiner	krawiec

69	22.09. 1938	21.02. 1938	Alter Majer	Ruchla z domu Naprzykszona	Herszlik Trzebiner	krawiec
70	22.09. 1938	31.07. 1938	Ruchla Itla	Dwojra z domu Kerner	Jakow Majer Pergericht	kupiec
71	30.09. 1938	24.08. 1938	Łaja	Maria z domu Biała	Ajla Kerner	kupiec
72	14.10. 1938	10.05. 1883	Alter	Gitla z domu Słominicka	Moszek Mersz Herbet,kuzyn Szmul Muwanicz	piekarz
73	14.10. 1938	5.05. 1918	Liba	Rajza z domu Szerer	Lejbuś Guterman	handlarz
74	14.10. 1938	12.10. 1938	Brandla	Bajla z domu Wajnsztok	Sandel Frucht	krawiec
75	14.10. 1938	12.10. 1938	Chaja Raja	Bajla z domu Wajnsztok	Sandel Frucht	krawiec
76	27.10. 1938	20.10. 1938	Chana Sura	Chaja z domu Hereberg	Mordka Josek Herman	handlarz
77	10.11. 1938	2.01. 1938	Nuczyn	Chana z domu Minska	Herszlik Michlrwicz	handlarz
78	14.11. 1938	25.10. 1917	Jentla	Estera z domu Munowicz	Lejbuś Szerer	handlarz

79	16.11. 1938	15.02. 1917	Abram Aba	Bajla z domu Rusinek	nieznany	wyrobnica
80	16.11. 1938	1.05. 1920	Wólf Hersz	Bajla z domu Rusinek	nieznany	wyrobnica
81	18.11. 1938	5.01. 1883	Łaja	Minda z domu Cygler	Mordka Wajsman, kuzyn Szulik Hochcajt	handlarz
82	18.11. 1938	23.08. 1883	Sura Gitla	Łaja z domu Wajnman	Enoch Mocherman	kupiec
83	21.11. 1938	20.12. 1910	Sura Maria	Brajndla z domu Mercygier	Chemia Libermensz	handlarz
84	21.11. 1938	5.04. 1912	Chana	Brajndla z domu Mercygier	Chemia Libermensz	handlarz
85	21.11. 1938	5.10. 1921	Aron	Maria Ruchla z domu Sztern	Wólf Orbach, dziadek Janas Orbach	handlarz
86	30.11. 1938	23.11. 1938	Chaim Majer	Łaja Brandla z domu Szafir	Wólf Hochman	kamasznik
87	20.12. 1938	20.12. 1907	Josek Icyk	Sura Szajndla Zaks z domu Wajnryb	Josek Zaks	wyrobnica

88	21.12. 1938	2.11. 1933	Estera	Liba z domu Wolnerman	Juma Paliwoda	rzeźnik
89	23.12. 1938	20.12. 1915	Bajla	Ruchla z domu Szerer	Nieznany, kuzyn Wólf Hochman	kamasznik

1	3.01. 1939	20.12. 1915	Chaja	Bajgla z domu Wajnryb	Joel Butnik	rzeźnik
2	3.01. 1939	5.05. 1917	Abram	Bajgla z domu Wajnryb	Joel Butnik	rzeźnik
3	3.01. 1939	4.07. 1921	Icek Mendel	Bajgla z domu Wajnryb	Joel Butnik	rzeźnik
4	3.01. 1939	10.10. 1919	Lejzor	Bajgla z domu Wajnryb	Joel Butnik	rzeźnik
5	6.01. 1939	1.12. 1938	Blima	Minda z domu Wajnryb	Szmul Zelic Szybel	piekarz
6	11.01. 1939	3.05. 1911	Jakób Berek	Bajgla Lajchter z domu Szpigler	Wólf Lajchter	handlarz
7	13.01. 1939	10.05. 1911	Chuna	Sara z domu Frydrych	Szulik Hochcajt	wyrobnik
8	18.01. 1939	6.11. 1896	Chaim Josek	Szajndla z domu Rozenbraum	Jakub Zonszajn, kuzyn Józef Jakobson	fryzjer
9	20.01. 1939	16.06. 1916	Rywka	Frymeta z domu Mipszer	Lejbuś Goldminc	piekarz
10	20.01. 1939	10.02. 1906	Perla Rajla	Estera Chana z domu Rabinowicz	Chaim Hersz Rabinowicz	rabin
11	24.01. 1939	11.07. 1930	Pikus Iuer	Perla Bajla z domu Rabinowicz	Herszel Szternfeld	handlarz
12	24.01. 1939	18.05. 1934	Nusyn Dawid	Perla Bajla z domu Rabinowicz	Herszel Szternfeld	handlarz

13	24.01. 1939	26.07. 1936	Pesa Łaja	Perla Bajla z domu Rabinowicz	Herszel Szternfeld	handlarz
14	27.01. 1939	15.12. 1902	Chana Cyrła	Kendla Pesla Klajman	Nieznany, kuzyn Lejzor Klajner	handlarz
15	31.01. 1939	24.10. 1888	Szlama	Cypa z domu Wyndman	Jochim Wajnsztok	krawiec
16	8.02. 1939	1.02. 1939	Pinkus	Krajndla z domu Feder	Herszlik Knobler	czapnik
17	13.02. 1939	1.07. 1880	Icyk	Łaja z domu Rusinek	Lewek Gryzgryn, kuzyn Zysman Holcdorf	szewc
18	13.02. 1939	31.12. 1883	Cypa	Gołda z domu Frydland	Abram Paliwoda kuzyn Zysman Holcdorf	szewc
19	16.02. 1939	1.04. 1919	Pikus Eliasz	Symcha Minda Szpierrez	Dawid Szydłowski	rabin
20	17.02. 1939	15.07. 1905	Raja	Knedla z domu Werdygier	Mordka Mendel Jakobsen	zegarmistrz
21	17.02. 1939	5.05. 1911	Estera	Perla z domu Rozenblam	Szlama Feder	wyrobnik
22	18.02. 1939	10.12. 1916	Ruchla	Maria z domu Mandelbaum	Menes Majerowicz	wyrobnica
23	20.02. 1939	15.05. 1909	Minda	Frajda z domu Ligarner	Jakób Hochman	handlarz
24	20.02. 1939	13.02. 1939	Josef	Chana z domu Ejbuszyc	Moszek Joel Kerner	kupiec

25	28.02. 1939	15.05. 1908	Małka	Frajda z domu Adlerfligel	Jankiel Fajgenblat, brat Juma Fajgenblat	handlarz
26	28.02. 1939	31.12. 1913	Fajgla	Frajda z domu Adlerfligel	Jankiel Fajgenblat, brat Juma Fajgenblat	handlarz
27	8.03. 1939	20.07. 1934	Szajndla	Chana z domu Goldberg	Icka Moszkowicz	wyrobnik
28	15.03. 1939	15.02. 1939	Chawa	Gołda z domu Mekler	Moszek Luzer Paleśnicki	handlarz
29	31.03. 1939	3.01. 1879	Szaja	Nucha z domu Rozenberg	Michel Feldberg, siostr a Szpina Feldberg	wyrobnica
30	13.04. 1939	10.08. 1935	Beer Dawid	Itla z domu Wajnsztok	Icek Feder	krawiec
31	13.04. 1939	10.08. 1935	Idel Hersz	Estera Dredlich	nieznany	wyrobnica
32	18.04. 1939	20.12. 1921	Chaim Szlama	Ruchla z domu Krelman	Izrael Lewenberg	krawcowa
33	26.04. 1939	31.12. 1916	Szyfra Maria	Rajza Bajla z domu Hereberg	Chaiml Siafsia Rajzen	kupiec
34	5.07. 1939	8.04. 1938	Szulim	Mindla z domu Hochcajt	Aron Frydrych	rzeźnik
35	11.07. 1939	15.03. 1906	Szaja	Mindla z domu Hochcajt	Aron Frydrych	rzeźnik
36	11.07. 1939	8.04. 1938	Sura	Cyma z domu Raich	Izaak Mojżesz Meryr	handlarz

37	18.07. 1939	15.05. 1894	Rywka	Cypa z domu Finkel	Jochim Paryzek, kuzyn Kiwa Paryzer	handlarz
38	18.07. 1939	10.07. 1939	Luzer Chaim	Bajgla z domu Hacher	Mordka Trzebiner	handlarz
39	28.07. 1939	31.12. 1908	Ruchla	Myna z domu Piotkowska	Judka Rubin Paryzer	wyrobnik
40	31.07. 1939	18.12. 1909	Lejbuś	Bajgla z domu Lujlberszac	Moszek Herszlik	handlarka
41	30.10. 1939	18.09. 1916	Pikus Josek	Pesla z domu Drelich	Judka Fajman	wyrobnik
42	4.11. 1939	13.08. 1939	Dawid Eliezer	Estera z domu Fuks	Abram Josek Zylbersztajn	handlarz
43	9.11. 1939	10.08. 1914	Szmul Jankiel	Pesla z domu Drelich	Judka Fajman	wyrobnica
44	20.11. 1939	16.04. 1904	Szmul Łejb	Mendla Szwarc z I męża Lancman	nieznany	piekarka
45	1.12. 1939	6.07. 1934	Szaja Josef	Dwojra z domu Knobler	Pikus Haberman	handlarz
46	19.12. 1939	11.12. 1939	Izrael Moszek	Chana z domu Libermensz	Ginel Sztylman	krawiec
47	19.12. 1939	7.12. 1939	Szmul	Małka Dwojra z domu Froman	Ajzia Kaczka	kamasznik
48	28.12. 1939	16.08. 1939	Jantla Frajdla	Chaja Ruchla z domu Tatarka	Icek Bratt	handlarz

1	12.01 . 1940	4.01. 1940	Chaja	Chana z domu Ejbuszyc	Moszek Kerner	kupiec
2	22.01 . 1940	14.01 . 1940	Mentla	Blima z domu Wajnsztok	Moszek Rubin Feder	handlarz
3	4.03. 1940	2.01. 1940	Chiel Alter	Łaja z domu Fajgenblat	Lejbuś Wajnsztok	kupiec
4	20.03 . 1940	5.07. 1918	Chil	Chenka z domu Sznejman	Izrael Jeka,kuzyn Matloch Grosfeld	piekarz
5	26.03 . 1940	18.03 . 1940	Icek Ezriel	Mana z domu Biała	Ajla Kerner	kupiec
6	5.04. 1940	21.09 . 1939	Mirla	Fela z domu Edelis	Jankiel Goldfrajnd	handlarz
7	20.04 . 1940	13.04 . 1940	Szulem	Rywka z domu Abramowicz	Jochyn Feder	handlarz
8	20.04 . 1940	20.04 . 1940	Moszek Szmul	Rywka z domu Abramowicz	Jochyn Feder	handlarz
9	4.05. 1940	15.05 . 1921	Rojza Małka	Perla z domu Rozenblaum	Szlema Feder,brat Icek Feder	krawiec
1 0	10.05 . 1940	27.04 . 1940	Abram Szlama Lejzor	Estera Ruchla z domu Cwajgenbauc h	Izrael Chiel Ejzenberg	handlarz
1 1	10.05 . 1940	28.06 . 1939	Lejbuś	Gitla z domu Zegielman	Abram Mordka Zegielman	szewc
1 2	10.05 . 1940	10.05 . 1922	Chaim Szmul	Chenka z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	wyrobnik
1 3	10.05 . 1940	1.07. 1926	Dawid	Chenka z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	wyrobnik

1 4	10.05 . 1940	13.04 . 1929	Mendel	Chenka z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	wyrobnik
1 5	10.05 . 1940	10.03 . 1932	Ruchla	Chenka z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	wyrobnik
1 6	10.05 . 1940	15.01 . 1935	Abram Beer	Chenka z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	wyrobnik
1 7	15.05 . 1940	11.03 . 1940	Moszek Lemel	Rykla z domu Gawercman	Jakób Icek Rozental	handlarz
1 8	15.05 . 1940	15.05 . 1923	Lejzor Benek	Blima z domu Fajman	Chaim Josek Sztajnkierler	wyrobnik
1 9	22.05 . 1940	15.05 . 1940	Minda	Mentla Gitla z domu Kowalska	Chil Majer Zytman	kuśmierz
2 0	30.05 . 1940	3.10. 1932	Izrael	Łaja Dyna z domu Paliwoda	Alter Moszek Hersz Węgier	szewc
2 1	5.06. 1940	18.01 . 1932	Josek Pikus	Gitla z domu Feder	nieznany	wyrobnica
2 2	7.06. 1940	3.03. 1932	Izrael Alter	Fajgla Idesa z domu Waserman	Jeremiasz Lewenberg	handlarka
2 3	10.06 . 1940	12.03 . 1939	Abram Afryk	Ruchla z domu Ajzenberg	Josek Mordka Strzebner	handlarz
2 4	20.06 . 1940	25.02 . 1908	Cyrła	Rajza z domu Szerer	Lejbuś Guterman	handlarz
2 5	25.06 . 1940	3.04. 1940	Wólf Chaim	Mirla z domu Szybel	Jakow Majer Jaskierowicz	krawiec

26	25.06 . 1940	15.01 . 1928	Lejbuś	Chana z domu Rotenberg	Szlama Rusinek	Wyrobnik, zgłaszał 5 dzieci 10.05.1940
27	15.07 . 1940	15.12 . 1914	Liba	Bajgla z domu Goldszer	Boruch Bezprozwan, kuzy n Berek Hochcajt	handlarz
28	17.08 . 1940	15.12 . 1915	Rojza	Łaja z domu Cieszyńska	Jankiel Mitel Rotsztajn	handlarz
29	25.08 . 1940	15.11 . 1906	Itla	Chana Sara z domu Horowitz	Jankiel Wajnsztok	wyrobnica
30	15.10 . 1940	18.01 . 1903	Bajla Łaja	Dwojra z domu Karp	Abram Meniel Lewenberg	handlarz
31	15.10 . 1940	25.01 . 1905	Gitla	Dwojra z domu Karp	Abram Meniel Lewenberg	handlarz
32	16.10 . 1940	30.12 . 1910	Chaim	Rajla z domu Sztajn	Hercyk WAjnsztok	krawiec
33	16.10 . 1940	20.12 . 1907	Chawa	Sara z domu Hochman	Szmul Hutnik, brat Nusyn Hutnik	wyrobnik
34	30.10 . 1940	18.04 . 1940	Mendel	Itka z domu Pergiericht	Majer Dublin	rzeźnik
35	30.10 . 1940	5.11. 1916	Chana	Bajgla Paliwoda Frydrych	Zanwła Paliwoda	
36	30.10 . 1940	16.11 . 1911	Icek Wólf	Chana Sura Paliwoda	Jankiel Paliwoda	wyrobnik
37	30.10 . 1940	30.07 . 1940	Abram Lejbuś	Mariem z domu Kochen	Izrael Icek Lederman	szewc

38	11.11. 1940	19.08. 1940	Jakub Majer	Chaja z domu Mercberg	Josek Herman	handlarz
39	20.11. 1940	22.10. 1940	Icchak Mendel	Gołda z domu Vorzykowska	Lewek Szerer	handlarz
40	25.11. 1940	10.05. 1906	Dwojra	Semerta z domu Pachter	Icka Majer,kuzyn Herszlik Borzykowski	handlarz
41	8.12. 1940	1.12. 1940	Fajgla	Fidla z domu Szerer	Zelman Goldszmidt	szewc
42	10.12. 1940	10.02. 1935	Sura Szajndla	Dwojra z domu Borzykowska	Moszek Jakub Band	Technik dentystyczny
43	10.12. 1940	1.12. 1940	Temera	Dwojra z domu Borzykowska	Moszek Jakub Band	Technik dentystyczny
44	10.12. 1940	5.05. 1906	Rykla	Mentla z domu Felzensztajn	Aizyk Biała	handlarz
45	22.12. 1940	15.12. 1940	Szymon Wólf	Ruchla z domu Pancygier	Jankiel Adelist	handlarz
46	22.12. 1940	15.02. 1939	Priwa Syma	Ruchla Bajla z domu Rusinek	Izrael Dawid Herbert	wyrobnik
47	23.12. 1940	31.12. 1903	Chaja	Małka z domu Drezner	Jochim Dawid Feder	wyrobnik

1	10.02. 1941	5.12. 1912	Kajla	Liba z domu Wolnerman	Bencjam Paliwoda	rzeźnik
2	12.02. 1941	5.01. 1941	Mordka Szmul	Krajndla z domu Feder	Herszlik Knobler	czapnik
3	13.02. 1941	10.01. 1941	Szmul	Chawa z domu Hutnik	Abram Rozenberd	wyrobnik
4	13.02. 1941	10.04. 1940	Alter Icchok	Maria z domu Frydrich	Pikus Holcdorf	szewc
5	18.02. 1941	11.02. 1941	Chana Sura	Dwojra z domu Kerner	Jakub Majer Pergericht	Robotnik w młynie
6	20.02. 1941	13.01. 1941	Rajza Szajndla	Sura z domu Kaner	Icek Majer Werdydier	handlarz
7	28.02. 1941	1.02. 1941	Moszek	Szandla z domu Telner	Izrael Icyk Gewerc	wyrobnik
8	4.03. 1941	25.02. 1941	Blima	Citla z domu Zegelman	Abram Mordka Zegelman	szewc
9	5.03. 1941	18.02. 1941	Cyrła	Bajgla z domu Edelis	Jankiel Goldenfrajnd	handlarz

10	12.03. 1941	5.02. 1941	Aba	Małka z domu Libermensz	Icek Abrameczyk	handlarz
11	12.03. 1941	5.02. 1941	Sura	Małka z domu Libermensz	Icek Abrameczyk	handlarz
12	14.03. 1941	7.03. 1941	Małka	Liba z domu Konopnicka	Abram Josek Zauberman	szewc
13	2.04. 1941	31.12. 1919	Chaja	Ruchla z domu Greinraich	nieznany	wyrobnica
14	2.04. 1941	31.12. 1907	Sura	Małka z domu Butnik	Berkek Łukowicz, szwagier Majer Feder	rzeźnik
15	10.04. 1941	3.03. 1941	Mindla	Chaja z domu Zegelman	Chaim Lejbuś Dembowski	piekarz
16	5.05. 1941	20.03. 1941	Chana	Rojza z domu Jabłońska	Nusyn Trzebiner	krawiec
17	5.05. 1941	8.04. 1941	Ruchla Bajla	Chaja z domu Rusinek	Enoch Dawid Kajzer	wyrobnik
18	5.05. 1941	11.03. 1941	Jafa Małka	Zysla z domu Rotgerber	Gutman Wajnsztok	kupiec
19	5.07. 1941	28.06. 1941	Chaja	Torba z domu Koplewicz	Markus Kofler	handlarz

20	10.07. 1941	18.05. 1941	Bajla	Isla z domu Wajnsztok	Icek Feder	krawiec
21	13.07. 1941	14.06. 1941	Judel	Fajga z domu Butnik	Szmul Zegielman	szewc
22	18.08. 1941	18.06. 1941	Szmul	Mariem z domu Berlińska	Moszek Fajner	kupiec
23	20.08. 1941	10.06. 1941	Motel	Maria z domu Frydman	nieznany	wyrobnica
24	10.09. 1941	27.08. 1941	Estera	Chana z domu Holcdorf	nieznany	wyrobnica
25	4.10. 1941	6.09. 1941	Jacheta	Sura z domu Fajman	Pikus Wajnsztok	gryfiarz
26	6.10. 1941	14.07. 1941	Moszek	Chaja z domu Łazięga	Chuna Kowalski	handlarz
27	10.10. 1941	14.01. 1941	Hersz Josef	Maria z domu Frucht	Szmul Lejb Lancman	piekarz
28	13.10. 1941	8.04. 1941	Gitla	Bajgla z domu Judkiewicz	Szlama Rusinek	garbarz
29	13.10. 1941	14.07. 1941	Małka	Chana Rachla z domu Wolnerman	nieznany	wyrobnica

30	13.10. 1941	1.09. 1941	Abram Icek	Sura z domu Esteraycher	Jakób Mendel Wajngarten	wyrobnik
31	20.10. 1940	13.10. 1941	Moszek Beer	Chaja z domu Frydman	Josek Trzebiner	handlarz
32	28.10. 1941	21.10. 1941	Abram Moszek	Rojza z domu Fridland	Icek Wólf Paliwoda	szewc
33	28.10. 1941	19.10. 1941	Estera Brandla	Chana z domu Paliwoda	Majer Feder	handlarz
34	18.11. 1941	20.08. 1941	Perla	Gitla z domu Rappaport	Bencjam Uberbanm	handlarz
35	18.11. 1941	15.11. 1941	Sura	Chawa z domu Feder	Josek Feder	wtrobnik
36	21.11. 1941	20.11. 1941	Isla	Łaja Rusinek	nieznany	wyrobnica
37	21.11. 1941	20.07. 1941	Dwojra	Chana Ruchla z domu Paliwoda	Pikus Przyrowski	handlarz
38	21.11. 1941	1.11. 1941	Sura Szajndla	Chawa Rachla z domu Hamburg	Izrael Jochim Szternfeld	handlarz
39	2.12. 1941	3.05. 1941	Lejb	Ruchla Ungier	nieznany	handlarka
40	10.12. 1941	15.04. 1941	Gitla	Chaja z domu Butnik	Iser Dancygier	rzeźnik

1	2.01. 1942	20.09 1940	Moszek Wólf	Chan z domu Pleszowska	Szmul Pleszowski	wyrobnik
2	2.01. 1942	20.12 1941	Sura Ruchla	Rykla z domu Gewercman	Jakób Icek Rozenal	handlarz
3	12.01 1942	5.01. 1942	Łaja Itla	Netla z domu Paryzer	Mordka Wólf Szwarcbanm	handlarz
4	29.0119 42	22.01 1942	Lejbuś Froim	Rukla z domu Biała	Izrael Paryzek	handlarz
5	29.0119 42	27.01 1942	Bajla Marjem	Rachla z domu Paryzer	Mojżesz Orzeł	handlarz
6	5.02. 1942	1.02. 1942	Fryda	Dwojra z domu Knobler	Pikus Haberman	handlarz
7	11.0219 42	2.02. 1942	Agram Icek	Szajndla Wolnerman	nieznany	wyrobnica
8	11.0.194 2	3.01. 1942	Szymin	Rajla z domu Czarska	Chuna Ajzen	piekarz
9	3.03. 1942	24.02 1942	Bornch Ajlijnlri	Haja z domu Hereberg	Mordka Josef Herman	handlarz
10	3.03. 1942	5.02. 1942	Basia	Blima z domu Zielona	Pikus Herbet	elektronik
11	12.03. 1942	5.03. 1942	Aron Beer	Sura z domu Kalkop	Szmul Lejb Srzebiner	handlarz
12	12.03. 1942	23.05 1941	Jakow Trigdor Srigdor	Chana Rajza z domu Szwarc	Abram Mordka Feder	wyrobnik
13	1.04. 1942	18.02 1942	Ojzer Beer	Szajndla z domu Feldzner	Izrael Sztylman	krawiec
14	3.04. 1942	1.01. 1919	Rywka	Chana z domu Dombek	Chim Hutnik	szewc

15	7.04. 1942	15.12 1916	Estera	Chja z domu Szwarcbaum	Abram Dawid Kaczka	handlarz
16	27.04. 1942	19.04 1942	Łaja	Sura z domu Lewkowicz	Icyk Herszlik Lewenberg	handlarz
17	2.05. 1942	24.04 1942	Szyja Rachmie	Łaja Brandla z domu Szafir	Wólf Hochman	kamasznik
18	8.05. 1942	1.05. 1942	Moszek	Chaja Ita z domu Goldkorn	Rachmil Lederman	handlarz
19	8.05. 1942	15.12 1911	Cyrla	Łaja z domu Redlic	Alter Herbet	handlarz
20	8.05. 1942	10.05 1942	Alta	Estera Perla z domu Tatarka	Mordka Kopel Bekier	handlarz
21	8.05. 1942	15.11 1901	Wólf Hersz	Maria Rotter z domu Szternberg	Moszek Rotter	wyrobnica
22	8.05. 1942	1.05. 1942	Perla Cyrla	Alta z domu Bekier	Szaja Dawid Fajner	handlarz
23	1.07. 1942	17.06 1942	Fajgla	Ruchla z domu Frenkiel	Izrael Elias Lichtig	szczotkarz
24	8.07. 1942	1.07. 1942	Izrael Moszek	Fajgla z domu Klajnfeld	Szlama Gutman Hochcajt	laborant dentystyczny
25	27.07. 1942	2.04. 1942	Basia	Frajda z domu Holcdorf	Moszek Hersz Dublin	wyrobnik

<i>Rok wpisu</i>	Zawód osoby zgłaszającej dziecko							
	<i>Handlarz</i>	<i>Wyrobnik</i>	<i>Kupiec</i>	<i>Kamasznik</i>	<i>Czapnik</i>	<i>Rzeźnik</i>	<i>Furman</i>	<i>Szewc</i>
1937	32	18	5	3	1	5	2	6
1938	33	17	7	3	0	2	2	5
1939	13	9	2	1	1	2	0	2
1940	16	8	3	0	0	1	0	3
1941	11	8	1	0	1	3	0	4
1942	13	5	0	1	0	0	0	1
Razem	118	65	18	8	3	13	4	21
Ogół w %	38,7%	21,3%	5,9%	2,6%	0,98%	4,3%	1,31%	6,9%

<i>Rok wpisu</i>	<i>Rabin</i>	<i>Urzędnik pocztowy</i>	<i>Szofer</i>	<i>Żebrak</i>	<i>Gryfiarz</i>	<i>Śpiewak</i>	<i>Krawiec</i>	<i>Muzyk</i>
1937	1	1	1	1	1	1	3	1
1938	0	0	0	0	1	0	7	1
1939	2	0	0	0	0	0	4	0
1940	0	0	0	0	0	0	3	0
1941	0	0	0	0	1	0	2	0
1942	0	0	0	0	0	0	1	0
Razem	3	1	1	1	3	1	20	2
Ogół w %	0,98%	0,33%	0,33%	0,33%	0,99%	0,33%	6,6%	0,66%

<i>Rok wpisu</i>	<i>Elektronik</i>	<i>Szczotkarz</i>	<i>Laborant dentystyczny</i>	<i>Robotnik w młynie</i>	<i>Garbarz</i>
1937	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1938	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1939	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1940	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1941	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
1942	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Razem	1	1	1	1	1
Ogół w %	0,33%	0,33%	0.33%	0.33%	0.33%

W ciągu sześciu lat (1937-1942), które brałam pod uwagę w swojej pracy, zgłoszono urodzenie 359 osób wyznania mojżeszowego, w tym 203 kobiet oraz 156 mężczyzn.

W roku 1937 zgłoszono 110 osób, w tym 71 kobiet oraz 39 mężczyzn. W roku tym swoje dzieci zgłosiło: 32 handlarzy, 18 wyrobników, 5 kupców, 3 kamaszników, 1 czapnik, 5 rzeźników, 6 szewców, 1 zegarmistrz, 1 fryzjer, 1 kuśnierz, 1 rabin, 1 urzędnik pocztowy, 2 furmanów, 1 szofer, 1 żebraczka, 1 gryfiarz, 3 krawców, 1 śpiewak, 1 muzykant, 1 piekarz, 1 przemysłowiec, 1 lekarz dentysta.

Rok później zgłoszono 89 osób, 47 dziewczynek oraz 42 chłopców. W tym roku również spośród zgłaszających najwięcej osób zajmowało się handlem (33 handlarzy oraz 7 kupców). Drugi po handlarzu zawód, wykonywany przez osoby zgłaszające to wyrobnik (17 wyrobników). Najmniej w tym roku było: rzeźników (2 osoby), furmanów (2 osoby), gryfiarzy (1 osoba), muzyków (1 osoba). Za to dość dużo w tym roku szewców (5 osób), krawców (7 osób), piekarzy (4 osoby), kamaszników (3 osoby) zgłosiło swoje dziecko.

W roku wybuchu II wojny światowej 48 Żydów zgłosiło swoje potomstwo. Zgłoszone zostały 23 kobiety i 25 mężczyzn. W tym roku, jak w poprzednich, najwięcej osób trudniło się handlem (13 handlarzy i 2 kupców). Zawody, które wykonywała tylko 1 osoba to: kamasznik, czapnik, zegarmistrz, fryzjer. Zawody, które wykonywały 2 osoby to: szewc, rzeźnik, rabin. Z kolei krawców było 4, piekarzy 3 a wyrobników 9.

W roku 1940 47 osób wyznania mojżeszowego zostało wpisanych do księgi urodzenia, w tym 22 kobiety i 25 mężczyzn. Ojcami ich byli: handlarze (16 osób), wyrobnicy (8 osób), kupcy (3 osoby), rzeźnicy (1 osoba), szewcy (3 osoby), kuśnierze (1 osoba), krawcy (3 osoby), piekarze (1 osoba), technicy dentystyczni (1 osoba).

W roku 1941 zostało zgłoszonych 40 dzieci żydowskich - 26 dziewczynek oraz 14 chłopców. Jak zwykle najpopularniejszy zawód wśród zgłaszających to handlarz (11 osób) i wyrobnik (8 osób). W tym pojawiają zawody, które już nie powtórzyły się przez kolejne lata. Te zawody to robotnik w młynie (zgłoszenie nr 5) i garbarz (zgłoszenie nr 28). Inne zawody, które zawsze pojawiają się przy nazwisku ojca to: kupiec (1 osoba), czapnik (1 osoba), rzeźnik (3 osoby), szewc (4 osoby), krawiec (2 osoby), piekarz (1 osoba), gryfiarz (1 osoba).

I tak dotarliśmy do roku 1942, w którym zgłoszono zaledwie 25 osób, 14 dziewczyn i 11 chłopców. Najwięcej wśród osób zgłaszających było oczywiście handlarzy - 13 osób, wyrobników - 5 osób, kamasznik, szewc, krawiec, piekarz, technik dentystyczny, elektronik pojawili się w księdze się

Przy okazji analizy struktury zawodowej, łatwo można zauważyć spadającą liczbę zgłaszanych dzieci. Główną przyczyną spadku liczby urodzeń Żydów w latach 1939-1942 był niewątpliwie wybuch II wojny światowej. Wojna zdecydowanie nie sprzyjała zawieraniu małżeństwa i decydowaniu się na dziecko. W roku 1942 zgłoszenia Żydów kończą się na 27.07. Wynika to z tego, że właśnie w tym czasie zaczęto wywodzić ludność żydowską z miasteczka. Rozpoczęła się eksterminacja.

Z powyższych danych wynika, że handel stanowił najpopularniejsze źródło utrzymania żydowskich mieszkańców miasta. Handlarze i kupcy stanowili 44,6%. Przed II wojną światową w Pilicy było 60 sklepów i sklepików z czego 40 należało do Żydów. Największe sklepy należały do: Gentla Rappaporta: materiały tekstylne, Rajmana Szapsia- manufaktura, Orbacha Janasa , Abrama Gutmana- sklepy żelazne, Icka Bożykowskiego – cukiernia, Hana Wajnsztoka ,Gutmana Wajnsztoka, Dawida Chaima Burgera, Moszka Bożykowskiego, Chaima Paryzera- byli oni właścicielami sklepów spożywczych; Benk Hochcajt , Josek Trzebiner, Nochyn Tarnowski i Lejbuś Sztajfeld handlowali zbożem.

Drugą pozycję na liście głównych zajęć ludności żydowskiej w Pilicy zajmuje rzemiosło – około 27%. Zwraca tu uwagę duża różnorodność uprawianych profesji. Są tutaj szewcy, krawcy, piekarze, rzeźnicy, kamasznicy, czapnicy, zegarmistrze, gryfiarze, szczotkarz itp.

Trzecią, niewiele mniejszą grupę stanowili wyrobnicy – około 21,3%. Pracowali oni jako robotnicy najemni w warsztatach rzemieślniczych, usługowych, ewentualnie w przemyśle.

Czwartą grupę stanowią Żydzi zajmujący się szeroko pojętymi usługami (poza handlem). Było to około 7% zatrudnionych. Zaliczyć tutaj należy rabinów, furmanów, fryzjerów, muzyków, śpiewaka, dentystę itp.

Podsumowując, należy stwierdzić, że powstały w naszej lokalnej społeczności stereotyp Żyda – handlarza nie do końca odpowiada ówczesnej rzeczywistości. Na podstawie analizy dokumentów można wywnioskować, że struktura zawodowa ludności pochodzenia żydowskiego była niezwykle zróżnicowana. Obejmowała aż 27 zawodów, począwszy od duchownych, a więc rabinów, a skończywszy na żebracze (o ile żebractwo uznamy za zawód). Zawody handlarza czy kupca były najpopularniejsze, ale nie dominujące.

Przyjęta przeze mnie metoda badań, na pewno nie jest doskonała. Byłam w stanie przeanalizować akty urodzenia obejmujące tylko sześć lat (1937-1942), poza tym wpisywano do dokumentów tylko zawód osoby zgłaszającej dziecko, najczęściej ojca. Bardzo mało w związku z tym jest informacji na temat zawodów wykonywanych przez kobiety. Oczywiście znając ówczesne realia, można założyć, że znaczna część z nich była gospodyniami domowymi, pozostając na utrzymaniu męża. Nie wiemy również, czy wszystkie dzieci były zgłaszane w urzędzie, a co za tym idzie, nie znamy zawodów ich ojców.

Mimo tych niedoskonałości, zakres badań był na tyle szeroki, że przedstawiona przeze mnie struktura zawodowa w dużej mierze odzwierciedla rzeczywistość.

W tym miejscu nasuwa się wniosek, że dokonany przez Niemców holokaust, poza innymi strasznymi konsekwencjami, musiał doprowadzić do ogromnych problemów gospodarczych, zwłaszcza na rynku lokalnym. Trudno przypuszczać, że tak wielką liczbę fachowców różnych profesji, można było zastąpić z dnia na dzień Z pewnością gospodarka naszych okolic oraz całej Polski wyglądałaby zupełnie inaczej i stałaby na o wiele wyższym poziomie niż dzisiaj.

Czytając akta często zastanawiałam się nad losami osób, które były tam wspomniane i których własnoręczne podpisy widniały na dokumentach. Zastanawiał mnie zwłaszcza los maleńkich dzieci, urodzonych tuż przed II wojną światową i w trakcie jej trwania. Zdawałam sobie sprawę, że ich życie

w ogromnej większości było bardzo krótkie. Zginęły w cierpieniu, nie zaznając radości szczęśliwego dzieciństwa.

Najmłodszym dzieckiem, które przyszło na świat w osadzie Pilica dnia 1.07. 1942 roku był Izrael Moszek, syn Fajgły z domu Klajnfeld i Szlamy Gutmana Hochcajta, laboranta dentystycznego. Izrael miałby teraz 65 lat .
Jeśli pan Izrael jakimś cudem przeżył II wojnę światową (czego mu życzę) w lipcu, czyli za pięć miesięcy, będzie obchodzić swoje 66 urodziny.

Ile z 359 dzieci urodzonych w Pilicy od 1937 do 1942r. przeżyło drugą wojnę światową? Ile z nich mogłoby w tym roku obchodzić swoje urodziny, korzystać z życia, cieszyć się wnukami?

Te pytania na zawsze pozostaną bez odpowiedzi.